

POROČILO O SAMOEVALVACIJI ZA ŠOLSKO LETO 2023/24 – SOVRAŽNI GOVOR

1. UVOD

V šolskem letu 2023/2024 smo bili člani tima za samoevalvacijo Saša Serec, Inga Šernek in Uroš Kavčič. Skozi celotno šolsko leto smo pozornost namenili sovražnemu govoru in z anketnim vprašalnikom spremljali pojavnost in pogostost sovražnega govora na naši šoli in njeni okolici ter ugotavljali, kako sprejemamo in se soočamo s tovrstnim obnašanjem. Z izbranimi vajami, ki pristopijo k problematiki sovražnega govora prek empatije in medsebojnega sodelovanja in spoštovanja, smo krepili razvoj čustvenega dojetja posledic in vzrokov sovražnega govora. Sovražni govor je namreč ena najbolj razširjena oblika nestrpnosti, zato smo učence preko vodenih delavnic ozaveščali o nevarnostih sovražnega govora in zmanjševanju njegovega pojavljanja ter krepitvi strpnosti in medsebojnega spoštovanja.

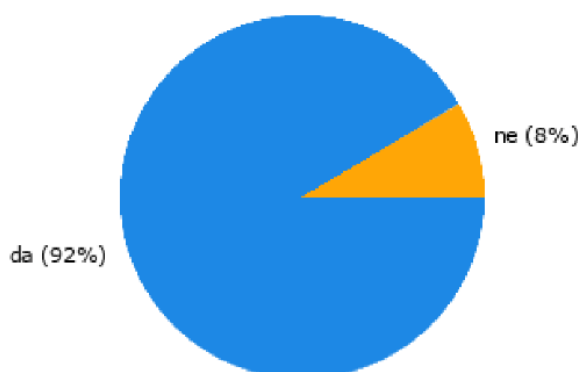
2. DEJAVNOSTI

2.1 ANKETNI VPRAŠALNIK IN ANALIZA ANKETE

Po dobrih dveh mesecih šole smo z učenci izvedli anketo na temo »Pojavnost sovražnega govora v šoli in njeni okolici«. Anketni vprašalnik so reševali učenci od 6. do 9. razreda in sicer 59 učencev. Anketa je obsegala vprašanja o razumevanju samega izraza »sovražni govor«, pogostosti sovražnega govora v šoli in njeni okolici, v katerem odnosu ter kdaj in kje so bili deležni/so zaznali sovražni govor, o obliki komunikacije sovražnega govora, ki so jim bili učenci izpostavljeni, ter vzrokih in reakcijah/odzivih na takšno obnašanje. Vprašalnik je bil anonimen, da bi zagotovili iskrenost odgovorov.

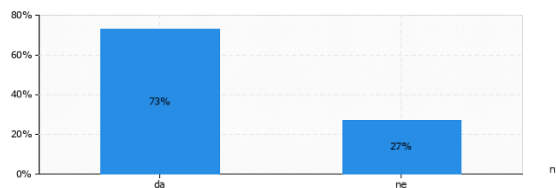
V nadaljevanju sledi kratka analiza ankete po anketnih vprašanjih.

- Si že kdaj zaznal sovražni govor v šoli ali njeni okolici?

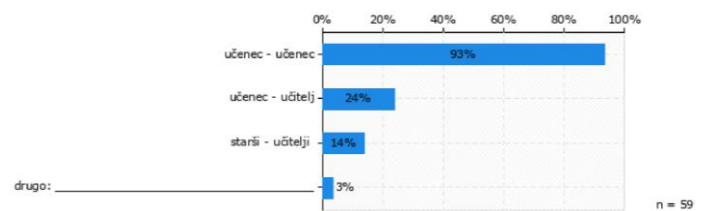
Anketa, izvedena med učenci, je pokazala, da je sovražni govor zaznati tudi na naši šoli in njeni okolici, kar potrjuje visok odstotek pritrdilnih odgovorov učencev (92 %). Le 8 % učencev takšnega obnašanja ne zaznava.

- Si bil kdaj že sam deležen sovražnega govora?

Kar 73 % anketiranih učencev je že bilo deležnih tovrstnega obnašanja, največkrat od iste osebe.

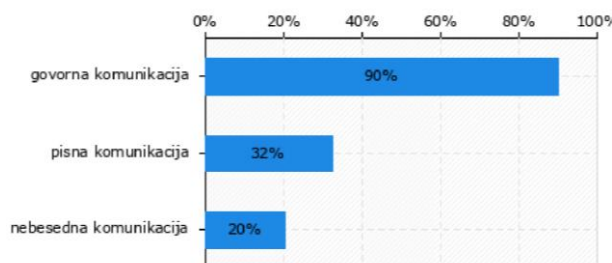
- V katerem odnosu si zaznal sovražni govor?

Večina učencev je pri tem vprašanju odgovorila, da se sovražni govor največkrat pojavlja v odnosu učenec- učenec, najmanj pa med starši – učitelji.

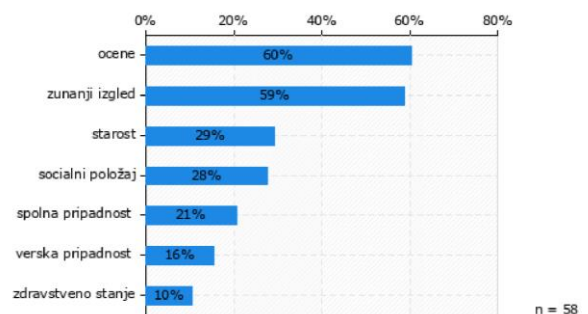
Na vprašanje, kdaj so bili deležni sovražnega govora, jih je največ odgovorilo, da med odmorom, najmanj med poukom. Največ pojavnosti sovražnega govora je v razredu, malo manj na hodniku. Socialna omrežja so na tretjem mestu.

- Katere oblike komunikacije sovražnega govora si bil deležen?

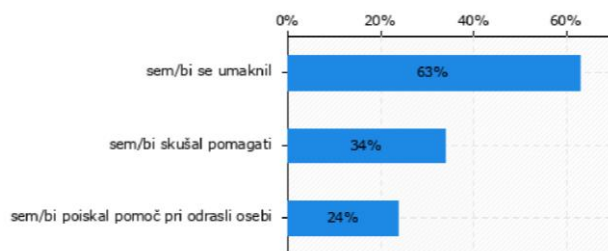
Zgornji graf prikazuje, da je bila večina anketiranih učencev deležnih govorne komunikacije sovražnega govora, najmanj učencev poroča o nebesedni obliki komunikacije.

- Kaj je bil po tvojem mnenju vzrok oziroma povod za takšno obnašanje?

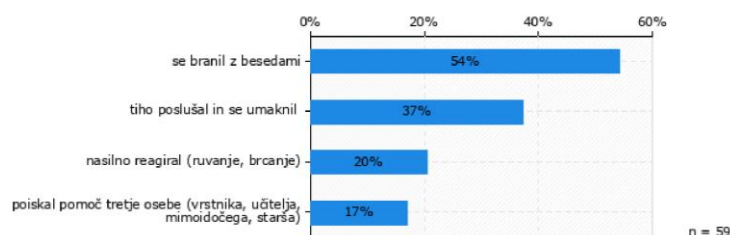
Kot najpogostejši vzrok za takšno obliko obnašanja so učenci izpostavili ocene in zunanji izgled. Kar velik odstotek za vzrok navaja tudi starost, socialni položaj in spolno pripadnost.

- Kako bi/si odreagiral, če si/bil priča sovražnega govora?

Na vprašanje, kako bi/si odreagiral kot priča sovražnemu govoru jih je največ odgovorilo, da bi se umaknili, najmanj pa, da bi poiskali pomoč pri odrasli osebi.

- Kako bi/si odreagiral, če bi/si bil deležen sovražnega govora?

Več kot polovica učencev (54 %), ki so bili ali bi bili deležni tovrstnega obnašanja, bi se branili z besedami, 37 % bi jih tiho poslušalo in se potem umaknilo, kar 20 % bi odreagiralo nasilno.

2.2 IZVEDBA ŠTIRIH PRAKTIČNIH VAJ

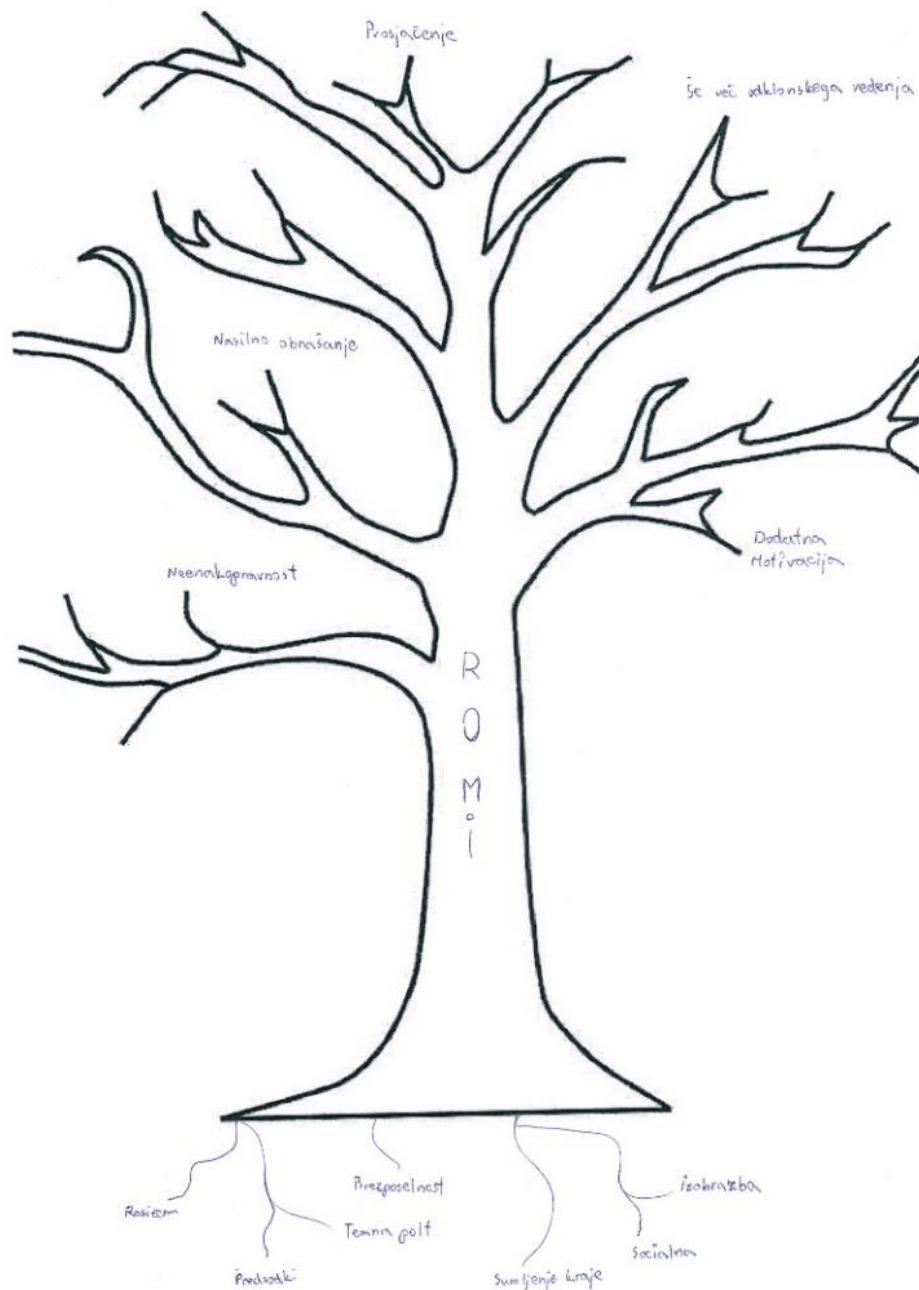
V okviru samoevalvacije smo na podlagi pridobljenih rezultatov ankete izvedli štiri praktične vaje, namenjene razumevanju posledic in vzrokov sovražnega govora:

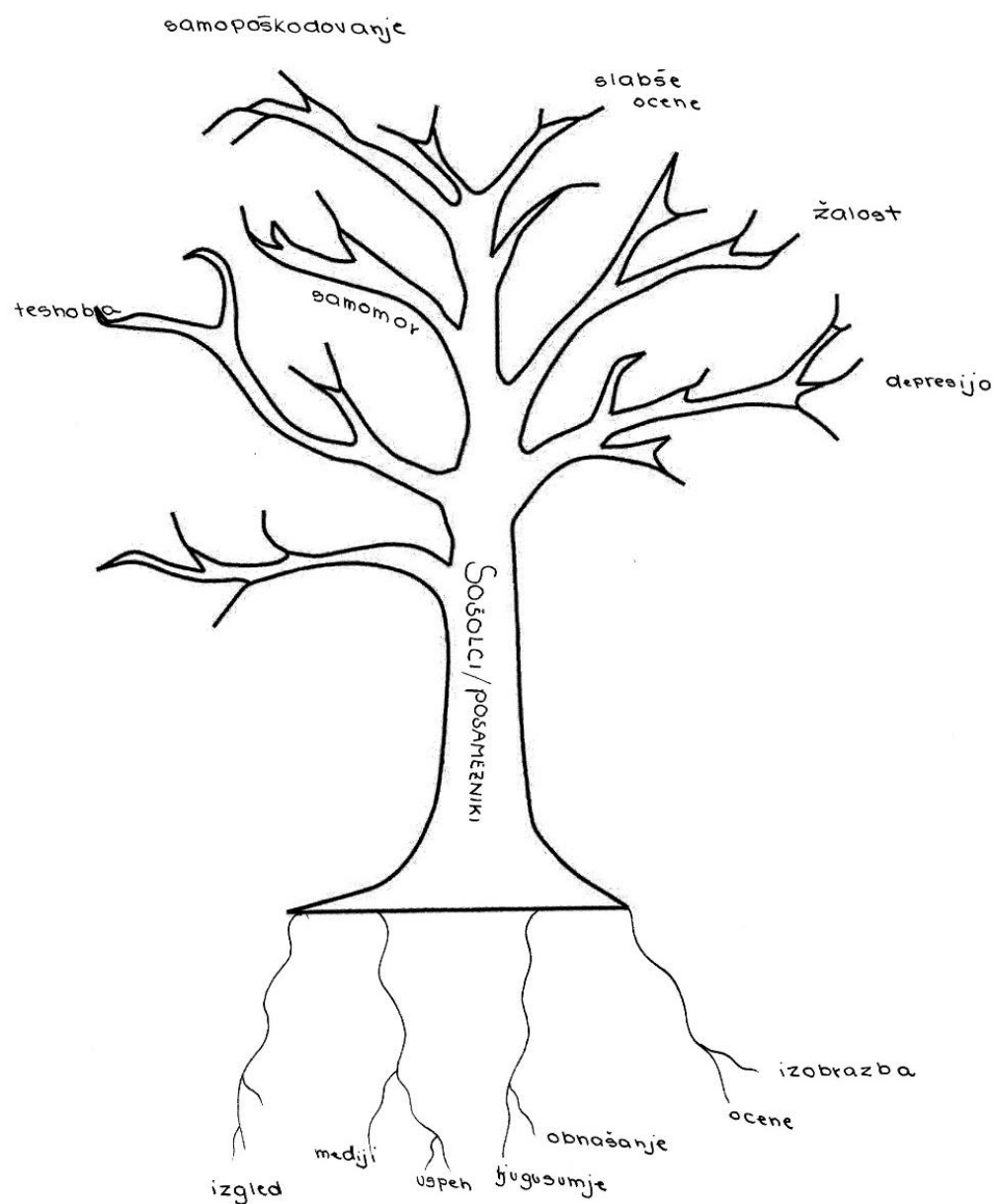
1. **Spopadanje s spletnim nasiljem:** Udeleženci so prepoznali različne oblike kibernetškega nasilja in razpravljali o alternativnih načinih odzivanja.

2. **Neomejeno izražanje:** Učenci so raziskali meje svobode izražanja in prepoznali, kdaj in kako svoboda izražanja prehaja v sovražni govor.

3. **Vse je povezano:** Udeleženci so risali drevo sovražnega govora, kjer so korenine predstavljale vzroke, veje pa posledice sovražnega govora.

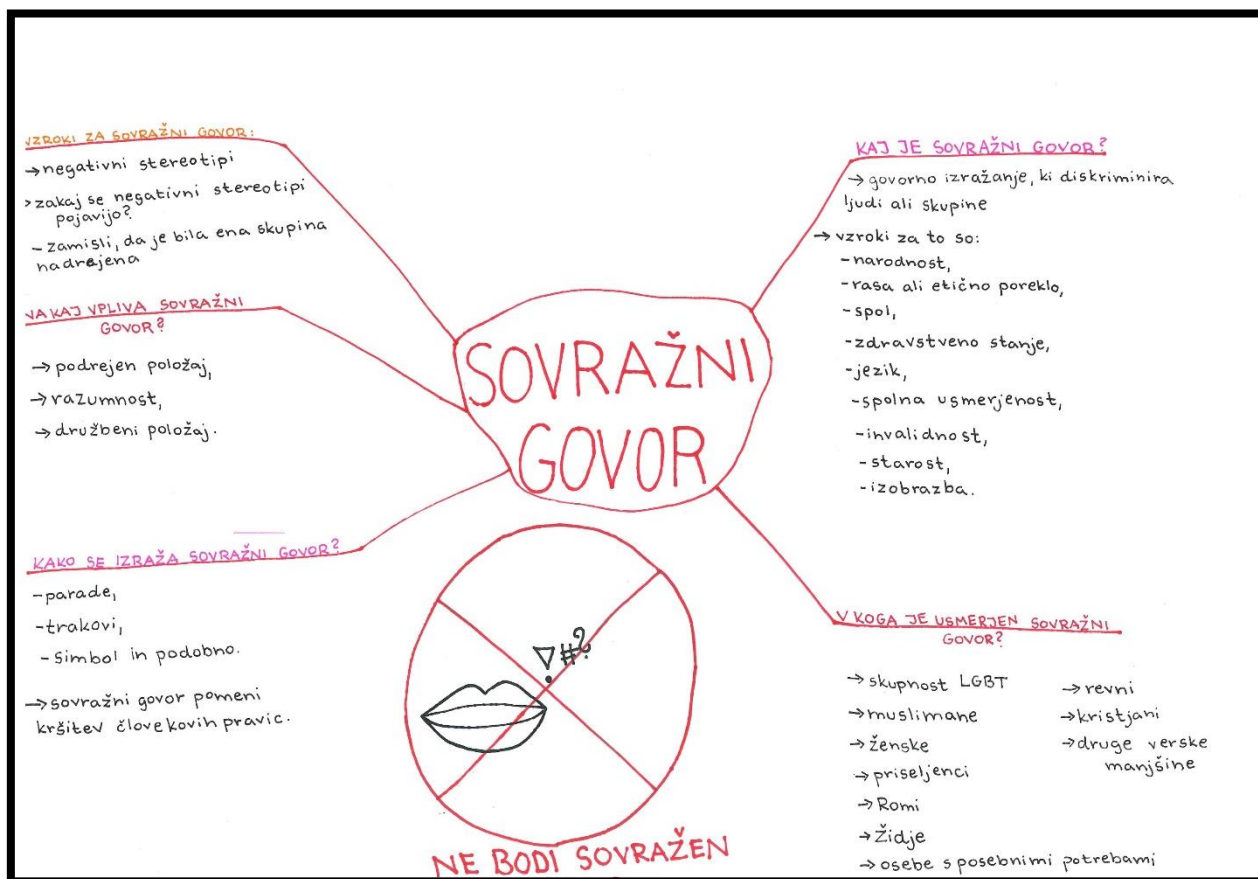

4. **Razumevanje sovražnega govora:** Udeleženci so v skupinah identificirali vzroke sovražnega govora in predlagali rešitve za njegovo preprečevanje.

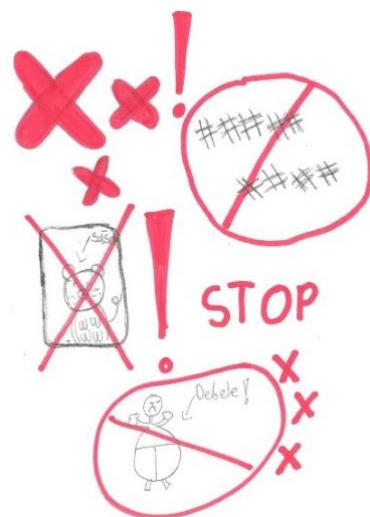
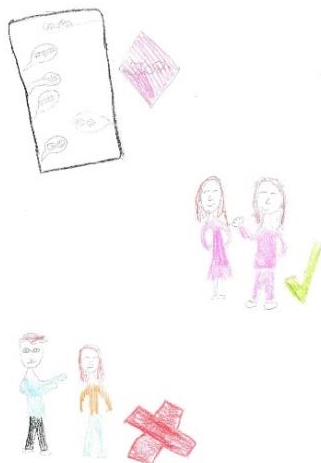
Praktične vaje so pri učencih spodbudile kritično razmišljanje, empatijo in sodelovanje ter okrepile zavedanje o pojavnosti sovražnega govora.

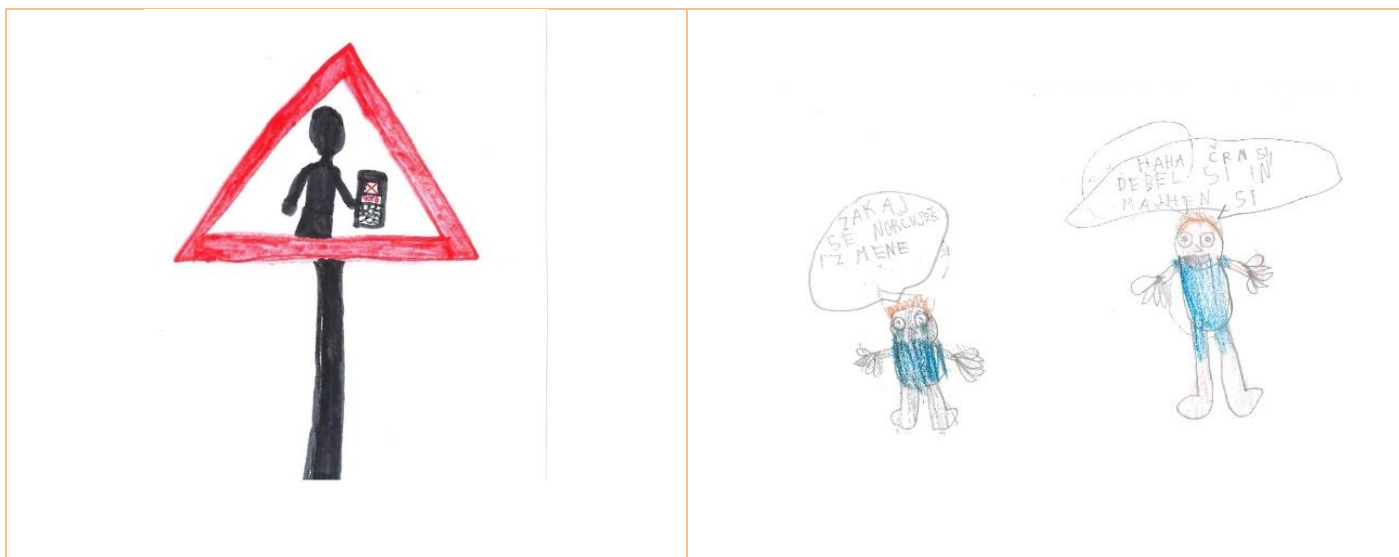
2.3 IZDELAVA PLAKATA O SOVRAŽNEM GOVORU

2.4 RISANJE PIKTOGRAMOV ZA ZMANJŠANJE POJAVNOSTI SOVRAŽNEGA GOVORA

3. Zaključek

Glede na rezultate ankete ugotavljamo, da fantje pogosteje zaznavajo sovražni govor kot dekleta, kar lahko kaže na razlike v socialnih interakcijah ali občutljivosti za takšno vedenje. Zaznavanje prav tako oblikujejo osebne izkušnje s sovražnim govorom. Posamezniki, ki so bili tarče sovražnega govora, v našem primeru je večji odstotek pri fantih, so običajno bolj občutljivi na takšno vedenje in ga tudi hitreje prepoznajo. Sovražni govor se pri obeh skupinah v enaki meri pojavlja v razredu, medtem ko se pri fantih pogosteje kot pri dekletih, pojavlja tudi na družbenih omrežjih. Po naših ugotovitvah so dekleta bolj izpostavljena neposrednemu sovražnemu govoru v šolskem okolju.

Obe skupini zaznavata žalitve zaradi ocen, zunanjega videza in socialnega položaja, vendar pri dekletih kot vzrok nekoliko bolj izstopa videz, pri fantih je kot vzrok zaznati tudi spolna pripadnost. V primeru zaznavanja ali tarče sovražnega govora, učenci večinoma iščejo pomoč pri odrasli osebi (učitelji), kar kaže na zaupanje v šolski sistem, vendar je tudi precejšnja skupina, predvsem fantov, ki se v takšni situaciji odloča za ignoriranje ali povračilne ukrepe.

Ob pomoči anketnega vprašalnika smo dobili dober vpogled v pojavnost in pogostost sovražnega govora na naši šoli. Ugotovili smo, da je večina učencev že bila deležna sovražnega govora, se pravi, da sovražni govor ostaja problem, h kateremu je potrebno celovito pristopiti. Na podlagi pridobljenih rezultatov ankete smo izvedli praktične vaje, s katerimi smo prispevali k boljšemu razumevanju in prepoznavanju sovražnega govora. Naši učenci so se skozi delavnice naučili prepoznavati različne oblike sovražnega govora, poiskati vzroke za tovrstno vedenje in razumeti njegove posledice ter razviti strategije za njegovo preprečevanje. Člani tima izpostavljamo več pozitivnih učinkov samoevalvacije, in sicer povečano občutljivost učencev za sovražni govor, boljšo medosebno komunikacijo in večjo pripravljenost učencev za pomoč vrstnikom, ki so žrtve sovražnega govora. Naša prizadevanja za boj proti sovražnemu govoru so ključna za ustvarjanje pozitivne šolske klime, kjer se vsak učenec počuti spoštovanega in varnega.

Člani tima za samoevalvacijo:
Saša Serec (vodja), Inga Šernek, Uroš Kavčič

Anketni vprašalnik

1. Na kaj pomislite pod izrazom »sovražni govor«?

- a) uporaba neprimerne besednjaka, ki ni uperjen zoper druge osebe
- b) spodbujanje nasilja ali nestrpnosti zoper določeno skupino ljudi (versko, etnično, kulturno)
- c) drugo _____

2. Si že kdaj zaznal sovražni govor v šoli?

- a) med starši – učitelji
- b) med učitelj – učenec
- c) med učenec – učenec
- d) drugo _____

3. Si bil kdaj že sam deležen sovražnega govora?

- a) da
- b) ne

3.1. Če si obkrožil DA, od koga si bil deležen tega govora?

- a) od različnih oseb
- b) od iste osebe enkrat
- c) od iste osebe večkrat

3.2. Kdaj si zaznal oziroma si bil deležen sovražnega govora?

- a) med odmorom
- b) med poukom
- c) na poti v šolo ali iz šole

3.3. Kje si zaznal oziroma bil deležen sovražnega govora?

- a) na hodniku
- b) v razredu
- c) na avtobusni postaji/avtobusu
- d) preko socialnih omrežij

3.4. Katere oblike komunikacije sovražnega govora si bil deležen?

- a) govorne komunikacije
- b) pisne komunikacije
- c) nebesedne komunikacije (simboli)

4. Kaj je bil po tvojem mnenju vzrok oziroma povod za takšno obnašanje?

- a) ocene
- b) zunanji izgled
- c) verska pripadnost
- d) spolna pripadnost
- e) socialni položaj

5. Kako bi/si odreagiral, če si/bil priča sovražnega govora?

- a) sem/bi se umaknil
- b) sem/bi pristopil in skušal pomagati
- c) sem/bi poiskal pomoč pri odrasli osebi

6. Kako bi/si odreagiral, če bi/si bil deležen sovražnega govora? (možnih več odgovorov)

- a) tiho poslušal in se umaknil
- b) se branil z besedami
- c) nasilno reagiral (ruvanje, brcanje)
- d) poiskal pomoč tretje osebe (vrstnika, učitelja, starša)